

**Cha mẹ thích,
tận lực làm
Cha mẹ chê,
mau trừ bỏ.**

Những thứ mà cha mẹ yêu thích thì phải tận lực đi làm, còn những thứ mà cha mẹ không ưa thì phải để tâm cần thận bỏ đi.

**Thân đau bệnh,
cha mẹ lo
Đạo đức kém,
cha mẹ thẹn.**

Phải biết quý trọng sức khỏe của mình, không được sơ suất để thân thể mình bị tổn thương, làm cha mẹ lo lắng. Phải chú trọng rèn luyện phẩm chất đạo đức, không được làm những việc trái đạo đức làm cha mẹ xấu hổ.

**Cha mẹ thương, dễ hiếu thuận
Cha mẹ ghét, hiếu vẫn tròn.**

Khi cha mẹ đang thương yêu mình thì việc hiếu thuận với cha mẹ là việc rất dễ làm; còn khi cha mẹ đang giận hoặc quá nghiêm khắc với mình thì cũng vẫn phải hiếu thuận như lúc được thương yêu. Không những thế mà còn phải tự xét lại mình để hiểu được ý tứ của cha mẹ, cố gắng sửa chữa và càng làm cho tốt hơn. Hành vi hiếu thuận như vậy mới là đáng quý.

**Cha mẹ lỗi,
khuyên sửa đổi
Mặt tươi vui,
lời êm dịu.**

**Khuyên không được,
vẫn tìm cách
Đến phải khóc,
đánh không than.**

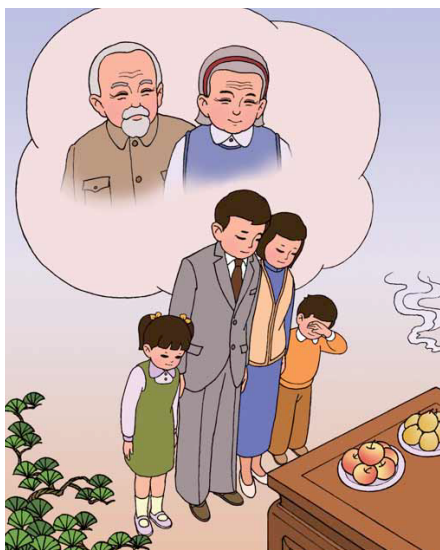
Khi cha mẹ mắc phải sai lầm thì phải nên cẩn thận khuyên giải để cha mẹ biết mà sửa đổi. Lúc khuyên giải thì phải có thái độ thành khẩn, lời nói phải nhẹ nhàng dễ nghe, vẻ mặt ôn hòa.

Nếu cha mẹ không chịu nghe theo lời khuyên giải thì phải nhẫn nại chờ đợi, khi gặp cơ hội thích hợp, đương lúc tinh thần cha mẹ thoải mái hoặc vui vẻ thì lại tiếp tục khuyên lơn. Nếu cha mẹ vẫn không chịu nghe theo, thậm chí còn nổi giận thì lúc này vừa rung rức khóc vừa khẩn thiết cầu xin cha mẹ sửa chữa sai lầm, dù có bị đánh mắng cũng không trách không phiền. Đây chính là không để cha mẹ bị rơi vào chỗ bất nghĩa, sai lại thêm sai [đến thành sai lớn].

**Cha mẹ bệnh,
nằm thuốc trước
Ngày đêm chăm,
không rời khỏi.**

Khi cha mẹ đau bệnh thì con cái phải hết lòng hết sức chăm sóc. Khi bệnh tình trầm trọng thì lại càng phải ngày đêm túc trực chăm nom, một phút cũng không được rời.

**Tang ba năm,
ơn thường nhớ
Sống tiết độ,
rượu thịt không.**

**Tang theo lễ,
cúng chỉ thành
Đối người mất,
như lúc còn.**

Trong thời gian chịu tang sau khi cha mẹ qua đời (phong tục xưa là 3 năm), phải luôn tưởng nhớ đến công ơn nuôi dưỡng, dạy dỗ của cha mẹ. Thói quen sinh hoạt thường ngày của bản thân phải điều chỉnh, thay đổi, không được thèm muốn hưởng thụ cá nhân, nên kiêng cử rượu thịt.

Tổ chức đám tang cha mẹ cần phải phù hợp lễ nghĩa, không được qua loa cho xong chuyện, cũng không được khoa trương lãng phí chỉ vì sĩ diện hão. Đó mới chính là hiếu thảo thật sự.

Lúc cúng tế cha mẹ đã qua đời thì phải thành tâm thành ý, cung kính như lúc cha mẹ vẫn còn sống vậy.

Chương 2: Anh em thuận

**Anh thương em,
em kính anh
Anh em hòa,
hiếu thảo sanh.**

Thân làm anh chị phải thương yêu các em; phận làm em thì phải biết kính trọng anh chị. Anh chị em có hòa thuận với nhau thì cả nhà mới vui vẻ,

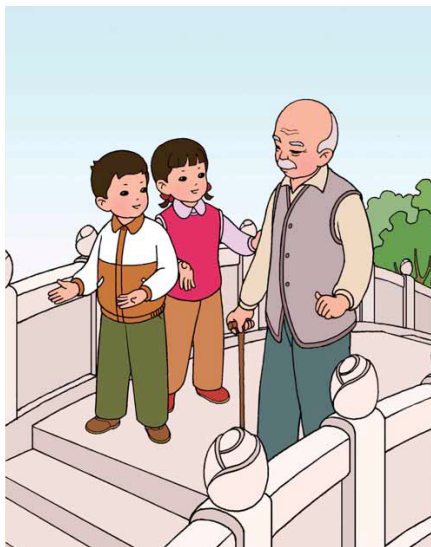
cha mẹ mới vui lòng, hiếu thảo chính là ở điểm này vậy.

**Tiền xem nhệ,
không sanh oán
Lời nhịn nhường,
oán tự tan.**

Đối xử với mọi người thì đừng tính toán hơn thua, [nếu tính toán hơn thua] sẽ dễ sanh ra xích mích, oán hận. Ăn nói thì luôn bao dung nhường nhịn,

nói lời tốt hay, không nói lời độc ác và làm chủ lời nói thì những việc không đáng nẩy sinh xung đột hay oán cừ sẽ không thể xảy ra.

**Lúc uống ăn,
đi hoặc ngồi
Người lớn trước,
người nhỏ sau.**

Giáo dục lối sống tốt đẹp phải bắt đầu bồi dưỡng từ lúc nhỏ, từ trong ăn uống đến dáng đi tướng ngồi đều phải lễ phép lịch sự, lớn nhỏ phải có tôn ti trật tự, kính nhường người lớn tuổi, rồi mới tới người nhỏ tuổi hơn.

**Người lớn gọi,
giúp gọi mau
Không người nào,
mình giúp trước.**

Người lớn có việc cần gọi ai đó thì nên gọi giúp, nếu người đó không có mặt thì nên chủ động đi tìm hiểu xem mình có thể làm giúp được việc gì không, nếu

không giúp được thì nên đi chuyên lời giùm.

**Gọi người lớn,
không gọi tên
Với người lớn,
chớ khoe tài.**

Xung hô với người lớn thì không được gọi thẳng tên họ. Ở trước mặt người lớn thì phải lịch sự lễ phép, không được khoe khoang tài năng của bản thân mình.

**Gặp người lớn,
nhanh đến chào
Người chưa hỏi,
kính đứng sau.**

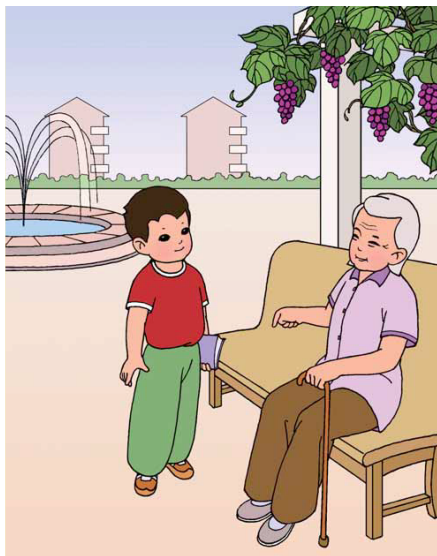
**Nên xuống ngựa,
phải xuống xe
Hỏi chào xong,
trăm bước tiến.**

Khi đi trên đường mà gặp người lớn thì phải chào hỏi trước. Khi người lớn đã [nói chuyện] xong với mình thì cung kính lùi ra sau, đứng sang một bên đợi cho người lớn đi rồi mới bước đi.

Theo phép tắc thời xưa, dù là cưỡi ngựa hay ngồi xe đi trên đường, khi gặp người lớn đều phải xuống ngựa hoặc xuống xe để chào hỏi; đồng thời phải đợi đến khi người lớn đã đi xa khoảng trăm bước rồi mới được đi tiếp.

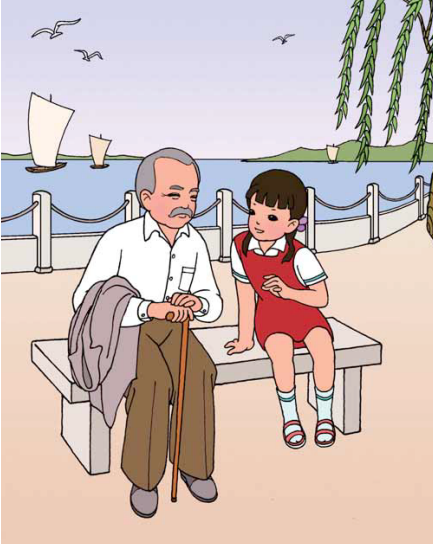
Việc đó ngày nay có thể hiểu là khi đi trên đường mà có gặp người lớn thì dù đang chạy xe hay ngồi trên xe, nếu tiện, cũng phải dừng xe lại, xuống xe chào hỏi, đồng thời

hỏi xem [người đó] có muốn quá giang không. Nếu người lớn muốn đi khỏi thì phải đợi người lớn đi xa khoảng trăm bước rồi mình mới tiếp tục đi. Đây chính là biểu hiện sự kính trọng người lớn của mình.

**Người lớn đứng,
trẻ chớ ngồi
Đợi người ngồi,
bảo ngồi theo.**

Khi ở cùng với người lớn, người lớn đứng thì người nhỏ cũng phải đứng, không được tự tiện ngồi trước; phải đợi người lớn ngồi xong, bảo ngồi xuống thì mới được ngồi.

**Với người lớn,
nói vừa nghe
Nói quá nhỏ,
không nên nhe.**

Khi nói chuyện với người lớn, tiếng nói phải êm dịu vừa đủ nghe, nếu nói nhỏ quá thì không nghe rõ được mà còn không lễ phép nữa.

**Tiến phải nhanh,
lùi phải chậm
Hỏi mới nói,
chớ láo liên.**

Nếu có việc cần đến trước mặt người lớn, phải bước nhanh lên trước; lúc lùi ra sau thì phải chậm rãi một chút, vậy mới hợp với phép lịch sự. Khi người lớn hỏi chuyện thì phải chú ý lắng nghe, mắt không nhìn láo liên.

**Kính chú bác,
giống mẹ cha
Anh chị họ,
tựa ruột rà.**

Cư xử với những người lớn như: chú, bác... thì phải hiếu thuận cung kính giống như với cha ruột của mình. Còn đối với anh chị họ (anh chị họ nội, họ ngoại) thì thương yêu kính trọng như anh chị ruột của mình vậy.

Chương 3: Sống cẩn thận

**Nên dậy sớm, chớ thức khuya
Kéo già rồi, ngồi tiếc nuôi.**

Hàng ngày nên dậy sớm, kịp thời nỗ lực tranh thủ từng giây phút một. Nếu thường ngủ trễ, thậm chí thức khuya thì không những không tốt cho sức khỏe mà còn ảnh hưởng đến thời giờ làm việc và nghỉ ngơi bình thường lúc ban ngày. Thời gian không chờ đợi chúng ta, phải biết quý trọng tuổi trẻ để tránh “còn trẻ khỏe mà không chịu nỗ lực thì đến lúc già yếu rồi có hối hận liệu có ích chi”.

**Sáng rửa mặt, lại đánh răng
Vệ sinh xong, tay rửa sạch.**

Buổi sáng sau khi thức dậy, trước hết phải rửa mặt, đánh răng, súc miệng cho tinh thần tỉnh táo thoải mái để một ngày mới có sự bắt đầu tốt đẹp. Sau khi tiểu tiện xong, phải rửa tay, tập thành thói quen giữ vệ sinh tốt mới giữ được sức khỏe tốt.

**Mũ đội ngay, áo gài kỹ
Mang giày vớ, buộc chặt dây.**

Phải chú ý đến quần áo, dung mạo chỉnh tề sạch sẽ. Nón mũ phải đội ngay ngắn, nút áo phải cài cẩn thận, vớ phải mang đều nhau, dây giày phải cột chặt để tránh bị vướng ngã. Tất cả việc ăn mặc đều phải trang nghiêm chỉnh tề.

**Mũ và áo,
để đúng nơi
Không vứt bậy,
kéo bẩn dơ.**

Sau khi về đến nhà thì quần áo, nón mũ, giày vớ đều phải để đúng vị trí để tránh lộn xộn dơ bẩn, rồi đến khi cần dùng thì lại tìm kiếm khắp nơi mà không thấy.

**Quần áo sạch,
chớ xa hoa
Hợp bản thân,
tùy hoàn cảnh.**

Quần áo ăn mặc quan trọng là phải gọn gàng sạch sẽ, chứ không phải chỉ lo chú trọng đến loại đắt tiền, hàng hiệu, xa hoa. Khi mặc quần áo thì phải xem xét bản thân

và hoàn cảnh, lại còn phải cân nhắc tình hình kinh tế gia đình, vậy mới phải đạo.

**Ăn với uống,
đừng kén chọn
Ăn vừa no,
nhiều quá mệt.**

Ăn uống hàng ngày phải chú ý đến cân bằng dinh dưỡng, nên ăn nhiều rau xanh và trái cây, hạn chế ăn thịt, không nên kén chọn cũng không nên chỉ ăn vài loại mình thích. Ba bữa ăn chỉ nên ăn vừa no thôi, tránh ăn quá no vì như vậy làm cơ thể làm việc quá mức, có hại tới sức khỏe.

**Tuổi còn nhỏ,
chớ rượu bia
Uống say rồi,
xấu nọ kia.**

Uống rượu bia có hại cho sức khỏe, thanh thiếu niên nên tuân thủ quy định luật pháp, tuổi vị thành niên không được dùng rượu bia.